

U okviru projekta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije, Uprave za poljoprivredno zemljište, pod nazivom „Očuvanje i unapređenje zemljišta pod vinogradima Republike Srbije“, a u realizaciji Instituta za ratarstvo i povrtarstvo, Laboratorije za zemljište i agroekologiju, održano je pet promotivno-edukativnih skupova. Prezentacije rezultata ovog projekta održane su u centrima vinogradarskih rejona u Republici: Negotinu, Svilajncu, Aleksandrovcu, Nišu i Valjevu.

Među učesnicima ovog projekta našli su se poznati podrumi i vinarije iz **šumadijsko-velikom oravskog** („Podrum

Janko“ Smederevo, „Podrum Radovanović“ Krnjevo, „Vinarija Virtus D.O.O.“ Viteževo, „Podrum vina Aleksandrović“ Topola-Oplenac, „Podrum Zadužbina Kralja Petra I“ Topola-Oplenac),

pocerskog

(Radosav Čvorović, selo Burovo-Lazarevac, Milovan Milivojević, Zeoke-Lazarevac, „Vinarija Pusula Astra ITB“ Miličinica-Valjevo, „Vinarija Jelić“ Bujačić-Valjevo),

timočkog

(Dragoslav Ilić, Negotin, Srednja poljoprivredna škola „Rajko Bosnić“ Bukovo-Negotin, SPC Manastir Bukovo, Negotin, „Vinarija Janucić“ Veljkovo, „Vinarija Matalj“ Mihajlovac-Negotin, „Vinarija Jović“ Potrkanje-Knjaževac),

zapadnomoravskog

(Rubin Kruševac AD „Rubin“ Ćuprija-Dobričevo, „Vinarija Milosavljević“ selo Bučje-Trstenik, „Srednja škola Sveti Trifun“ Aleksandrovac, „SZR Vinarska kuća Spasić“ Tržac-Aleksandrovac) i

nišavsko-južnomoravskog vinogradarskog rejona

(Rubin Kruševac AD „Rubin“ Ćićevo, „Podrum Stari dani“ Leskovac-Bujanovac, „Toplički vinogradi doo“ Prokuplje).

Rukovodilac projekta bila je dr Jordana Ninkov, naučni saradnik za oblast Agroekologije. Prema rečima dr Vasin Jovice, koji je preuzeo ulogu prezentera projekta, cilj ovoga projekta je globalna procena stanja zemljišta pod vinogradima na teritoriji uže Srbije, kao i uvođenje i funkcionisanje sistema kontrole plodnosti zemljišta i racionalne primene đubriva i fungicida na bazi bakra u vinogradarskoj proizvodnji.

Istraživanja su izvedena u navedenim rejonima tokom ovog proleća. U okviru terenskih radova prikupljeno je ukupno 220 uzoraka zemljišta sa površine od oko 110 ha. Od celokupne površine, vinogradi u eksploataciji su činili 88 ha a 22 ha je površina zemljišta na kome se planira podizanje vinograda. Zemljište je uzorkovano u narušenom stanju sa dubina 0-30 i 30-60 cm i u nenarušenom stanju cilindrima po Kopeckom. U prikupljenim uzorcima u

Laboratoriji za zemljište i agroekologiju analizirane su: fizičke osobine zemljišta, parametri plodnosti, mikrobiološka svojstva kao i sadržaj opasnih i štetnih materija (teških metala i ostataka pesticida). Primenjene su standardne metode Laboratorije koja je akreditovana od strane ATS prema standardu SRPS ISO/IEC 17025:2006.

Vinova loza se gaji na različitim tipovima zemljišta, a od tipa zemljišta u najvećoj meri zavise i njegove fizičko-hemijske osobine. Od kvaliteta zemljišta, koji čini sklop više njegovih osobina, u znatnoj meri zavise karakter i ukus vina.

Prva analiza koja je veoma bitna za ocenu kvaliteta zemljišta, kako je istakao dr Vasin, je mehanički sastav zemljišta. Na žalost, ta analiza nije obavezna prilikom dobijanja subvencija za podizanje vinograda. Mehanički sastav predstavlja udeo čestica različitih dimenzija u zemljištu. Sa agronomskog stanovišta smatra se da su najbolja ona zemljišta koja imaju sledeći odnos frakcija: pesak : prah : glina = 40 : 40 : 20. Zemljišta obuhvaćena ovim projektom, generalno, imaju povećan sadržaj gline, što ih svrstava u teža, glinovita zemljišta. Zemljišta težeg mehaničkog sastava su plodna, jer imaju veći kapacitet adsorpcije, a treba ih navodnjavati sa manjim brojem zalivanja, ali sa većim zalivnim normama.

Jedna od glavnih mera zaštite i očuvanja zemljišta je, kako ističe mr Stanko Milić, sprovođenje kontrole plodnosti, koja predstavlja jedan od najvažnijih faktora u okviru trajnog praćenja promena u poljoprivrednom zemljištu. Racionalna primena đubriva se može izvesti isključivo na osnovu pravilnog tumačenja rezultata analize zemljišta. Investicija u analizu zemljišta se višestruko isplati, jer se adekvatnom primenom hraniva mogu postići značajne uštede, ali i povećanje prinosa i kvaliteta proizvoda. Nedostatak ili suvišak hranljivih elemenata obično izaziva simptome na biljci. Dijagnoza se dodatno komplikuje kada je na biljkama istovremeno prisutno više simptoma deficita nekoliko hranljivih elemenata.

Reakcija zemljišta je od izuzetnog značaja za pravilnu primenu hraniva. Prosečni rezultati istraživanja pokazuju da su zemljišta kisele reakcije najviše zastupljena. Na ovakvim parcelama preporučuje se mera kalcizacije u cilju povećanja pH vrednosti, odnosno sadržaja CaCO_3 . Ispitivane površine dominantno pripadaju klasi slabo humoznih zemljišta sa prosečnom vrednošću 1,84%. Stoga je od izuzetnog značaja da se unošenje organskih đubriva izvodi prilikom zasnivanja vinograda.

Sadržaj lakopristupačnog fosfora pokazuje da ispitivana zemljišta u proseku spadaju u srednje obezbeđena, ali je zabrinjavajuće to što čak 70% uzoraka iz dubljeg sloja zemljišta pripada niskoj i vrlo niskoj klasi obezbeđenosti. Većina analiziranih uzoraka, u pogledu sadržaja lakopristupačnog kalijuma, pripada klasi optimalne i srednje obezbeđenosti. Teški metali u zemljištu mogu da predstavljaju veliki problem za ekosistem, jer jednom uneti u zemljište, zbog svoje postojanosti, u njemu ostaju stotinama i hiljadama godina. Zagađena zemljišta zahtevaju poseban način korišćenja zbog opasnosti od ulaska teških metala u lanac ishrane. U izvesnom broju ispitivanih uzoraka prisutan povišeni sadržaj nekih teških metala je ipak geohemijskog porekla, tako da ne postoji opasnost po agroekosistem.

Intenzivna i dugotrajna primena zaštitnih sredstava na bazi bakra imaju negativan efekat na životnu sredinu, jer dovodi do zagađenja zemljišta bakrom. Najnovija istraživanja usmerena su u pravcu razvijanja različitih tehnika remedijacije. Međutim, budući da su te tehnike skupe, dugotrajne i sa nedovoljnim efektom, optimalno rešenje ovog problema su preventivne mere koje imaju za cilj sprečavanje prekomernog unosa bakra u zemljište.

Pored navedenih parametara u okviru ovog projekta analizirana su i mikrobiološka svojstva zemljišta kao i sadržaj organohlorinih pesticida i fungicida u zemljištu.

Osnovne principe integralne zaštite vinove loze učesnicima konferencije saopštio je prof.dr

Slobodan Milenković, vanredni profesor Megatrend univerziteta. U svom izlaganju istakao je značaj primene ekološki bezbednijih postupaka, postizanja ekonomične proizvodnje, svođenje primene agrohemijskih sredstava na minimalan nivo, a sve u cilju zaštite životne sredine i ljudskog zdravlja. Prof. Milenković je posebno potencirao značaj preventivnih mera radi smanjenja upotrebe pesticida.

Odziv učesnika konferencija u pojedinim mestima bio je veoma dobar, tako da je npr. u Valjevu bilo prisutno preko 100 proizvođača. Svakako da zasluge za dobru posetu proizvođača, pored izuzetnih predavača, imaju i promotori Instituta, dipl. inž. Vladimir Rajković, dipl. inž. Miljan Gvozdenović i dipl. inž. Milutin Đokić, koji su uložili veliki trud da ova savetovanja u potpunosti zadovolje zahteve proizvođača.

Preuzeto sa sajta www.neseme.com